

Reguleringsimpactanalyse voor

De artikelen 25 tot en met 34 van het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen over het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer en het verkeersveiligheidsbeleid en VVM De Lijn

Gebruik de RIA-leidraad en de RIA-checklist om deze RIA in te vullen.

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	nr. 2018/259 van 14 juni 2018 en het aanvullend advies van 26 juni 2018 zonder nummer
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn Ben Weyts
RIA	Nee
JoKER	Ja
armoedetoets	Ja
link naar de regelgevingsagenda	<Vul hier de gewenste informatie in>

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	juridischedienst@delijn.be
organisatie	Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn
beleidsdomein	Mobiliteit en Openbare Werken
entiteit	<Vul hier de gewenste informatie in>

2 Titel en fase

Deze JoKER heeft betrekking op het De artikelen 25 tot en met 34 van het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen over het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer en het verkeersveiligheidsbeleid en VVM De Lijn.

Deze artikelen wijzigen de regelgeving met betrekking tot de administratieve sancties die de Vlaamse Vervoermaatschappij kan opleggen en hebben daarbij ook een impact op minderjarigen.

Het ontwerp van decreet zal in juli 2018 aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden voor een eerste principiële goedkeuring.

3 Samenvatting

Deze JoKER werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande actualisering van de huidige regelgeving inzake administratieve sancties wegens Inbreuken op de exploitatievoorwaarden van de Vlaamse Vervoermaatschappij, zoals vervat in het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en het Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM.

Het ontwerp van decreet beoogt een actualisering van de procedure inzake administratieve sancties wegens Inbreuken op de exploitatievoorwaarden van de Vlaamse Vervoermaatschappij en een verankering van beschermingsmaatregelen voor minderjarigen die het voorwerp van een administratieve sanctie vormen.

In deze JoKER worden twee potentiële beleidsopties besproken om de doelstellingen te bereiken:

1. Het ongewijzigd laten van het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en het Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM (nuloptie).
2. De opmaak van een nieuw decreet en besluit rekening houdend met de evoluties in de rechtspraak en beleidsvisies omtrent de rechten van minderjarigen en hoe die gegarandeerd moeten worden.

Er wordt gekozen voor beleidsoptie twee.

Samengevat impliceert beleidsoptie 2 een codificatie van rechten waarover minderjarigen sowieso beschikken op basis van algemene regelgeving maar door een gebrek aan opname in specifieke regelgeving onvoldoende op de hoogte zijn van deze rechten of het risico lopen dat deze rechten in twijfel worden getrokken.

4 Probleembeschrijving

Een eenvoudige en rechtvaardige tariefstructuur blijft het uitgangspunt voor de tariefbepaling van De Lijn. De rechtvaardigheid van de tariefstructuur blijkt onder meer uit de leeftijdscorrecties die in het tariefstelsel werden ingebouwd. Minderjarigen en meerderjarigen tot 25 jaar reizen aan een goedkoper tarief met het openbaar vervoer wat een stimulans biedt voor de mobiliteit van deze jongeren. De inkomsten die via deze weg worden verkregen kunnen vervolgens gebruikt worden voor de goede werking van het openbaar vervoer. Het aanpakken en voorkomen van zwartrijden (= gebruik maken van het openbaar vervoer zonder geldig vervoerbewijs) komt bijgevolg ten goede van alle reizigers. Daarom is het essentieel dat ook minderjarigen en hun ouders of voogden er ook toe bewogen worden om een geldig vervoerbewijs aan te schaffen.

Menselijke gedragingen kunnen bovendien het harmonieuze gebruik en genot van het openbaar vervoer door reizigers verstoren en de performantie en kwaliteit van het openbaar vervoer ernstig in het gedrang brengen. Deze vormen van gedragingen vormen een zekere overlast die invloed hebben op de openbare rust, veiligheid, gezondheid en zindelijkheid op en rond het openbaar vervoer. Deze overlastgenererende gedragingen kunnen mensen schaden of beperken in de keuze om hun verplaatsingen met het openbaar vervoer uit te voeren en/of leiden tot een minder efficiënt gebruik van overheidsmiddelen.

Door middel van administratieve sancties kan sneller en efficiënter worden opgetreden tegen lichte vormen van overlast. Bovendien neemt het gebruik van administratieve sancties een grote werklast weg van de parketten. Daarenboven neemt men door deze sancties het gevoel van straffeloosheid weg bij het publiek en ten aanzien van overtreders kan men door middel van de sanctie sneller en gericht aangeven dat dergelijk gedrag maatschappelijk niet aanvaardbaar is.

Het is echter een maatschappelijk gegeven dat niet alleen meerderjarigen maar ook minderjarigen dergelijke overlastgenererende gedragingen stellen. Hoewel het opleggen van administratieve sancties aan minderjarigen juridisch aanvaardbaar wordt geacht dient men er evenwel steeds over te waken dat aan minderjarigen voldoende procedurele waarborgen worden geboden teneinde hun rechten en belangen te vrijwaren. De minderjarigen die het voorwerp van een administratieve boete kunnen vormen, moeten dezelfde waarborgen krijgen als de minderjarigen die voor een jeugdrechtbank verschijnen.

De rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is daarbij toonaangevend. Op basis hiervan kan men stellen dat een administratieve sanctie kan opgelegd worden aan een minderjarige in overeenstemming met de grondwet wanneer de onderstaande maatregelen aanwezig zijn:

- Minderjarigen moeten geïnformeerd worden over het feit dat de door hen begane inbreuken met een administratieve sanctie kunnen worden bestraft;
- Bepalen van een minimumleeftijd;
- De ouders, de voogd of de personen die de minderjarige onder hun hoede hebben, zijn burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de administratieve geldboete;
- Bijstand van een advocaat;
- Het recht om te worden gehoord;
- Mogelijkheid tot het instellen van een hoger beroep bij de jeugdrechtbank.

5 Beleidsdoelstelling

In geval van zwartrijden of overlast is het de bedoeling om de minderjarigen om te buigen tot reizigers die over een geldig vervoerbewijs beschikken en hun gedrag afstemmen op wat maatschappelijk aanvaardbaar is. Hierbij moet telkens een afweging gemaakt worden tussen de taak van de overheid om het publiek te beschermen en overheidsmiddelen zo efficiënt mogelijk aan te wenden enerzijds en het beschermen van de belangen en de rechten van de minderjarige anderzijds.

De mogelijkheid tot het opleggen van een administratieve sanctie aan een minderjarige wordt door het ontwerpdecreet bevestigd. De belangen en de rechten van de minderjarige worden gevrijwaard door middel van specifieke procedurele waarborgen die beantwoorden aan de hierboven beschreven vereisten.

6 Opties

→ Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand

Het ongewijzigd laten van de huidige administratieve sanctieprocedure zoals vervat in decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en het Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM.

De procedurele waarborgen waarop de minderjarige recht heeft zijn vaststaand door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Reeds bestaande regelgeving dient dan ook steeds een grondwetsconforme interpretatie te krijgen. Hoewel deze plicht de noodzaak tot aanpassing van de huidige regelgeving in vraag kan stellen, biedt een uitdrukkelijke opname van deze waarborgen in de regelgeving zelf, de minderjarige een juridisch comfortabelere positie. Het neemt het risico weg dat het recht op bepaalde waarborgen door de sanctionerende overheid nog zou worden gediscussieerd.

→ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

De opmaak van een nieuw decreet in het licht van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof.

Zoals aangegeven bij de bespreking van de nuloptie biedt de verankering van de procedurele waarborgen de minderjarige een comfortabelere positie. Het maakt het hem makkelijker om zijn rechten af te dwingen en verhoogt de efficiëntie van de bescherming die hem bij administratieve sanctieprocedures moeten geboden worden.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

Het ontwerpdecreet zal een impact hebben op enerzijds de Vlaamse Vervoermaatschappij en anderzijds de minderjarigen vanaf de leeftijd van 14 jaar en hun ouders alsmede de ouders van minderjarigen vanaf de leeftijd van 6 jaar.

Nuloptie

Het niet aanpassen van de huidige regelgeving leidt er simpelweg toe dat de situatie van de minderjarige, zoals hierboven beschreven, niet verandert. Men blijft het risico lopen dat het recht op bepaalde procedurele waarborgen in twijfel wordt getrokken.

Men kan niet ontkennen dat de Vlaamse Vervoermaatschappij van rechtswege de rechten van de minderjarige moet respecteren en dus verplicht is om alle maatregelen te nemen om die rechten te vrijwaren. Dat betekent dat zelfs wanneer voor de Nuloptie zou gekozen worden, de Vlaamse Vervoermaatschappij toch alle noodzakelijke maatregelen moet nemen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting

Vlaamse Vervoermaatschap pij	NVT aangezien de VVM zich moet conformeren aan de rechtspraak van het grondwettelijk hof	NVT	NVT	NVT
Minderjarige	Geen	NVT	Een gebrek aan vermelding van de procedurele waarborgen verhoogt het risico dat procedurele waarborgen aan de minderjarige worden ontzegd waardoor deze bijkomende gerechtelijke procedures moet starten om zijn rechten af te dwingen.	NVT
Ouders en/of voogd	Geen	NVT	Deze personen zullen waken over de verdediging van de rechten van de minderjarige en zullen de minderjarige bijstaan bij het afdwingen van diens rechten. Bij gebrek van verankering van dit principe in de regelgeving lopen zij het risico dat dit principe in twijfel wordt getrokken.	NVT

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting

Vlaamse Vervoermaatschappij	NVT aangezien de VVM zich moet conformeren aan de rechtspraak van het grondwettelijk hof	NVT	NVT	NVT
Minderjarigen	Door opname van de nodige procedurele waarborgen in de regelgeving wordt het voor de minderjarige makkelijker om zijn rechten af te dwingen.	NVT	Geen nadelen aangezien de regelgeving in lijn met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof wordt gebracht.	NVT
Ouders en/of voogd(en)	Een minderjarige moet in een procedure kunnen vertegenwoordigd worden door zijn ouders of zijn voogd. Ouders en voogd zijn ook de personen die in de eerste plaats zullen waken over de minderjarige zijn rechten. De nieuwe regelgeving verankert deze principes	NVT	Geen	NVT

8 Vergelijking van de opties

Een vergelijking van de opties is reeds opgenomen in punt 7 van dit document. Ten aanzien van jongeren biedt het ontwerpdecreet een verbetering van de procedurele positie van de minderjarige en diens ouders of voogd wanneer de minderjarige een administratieve boete dreigt opgelegd te krijgen. Opname van de procedurele waarborgen in de regelgeving leidt immers tot een betere afdwingbaarheid ervan.

9 Uitvoering

Naar analogie met het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg dat uitvoering krijgt door het Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM zal ook het ontwerpdecreet uitvoering moeten krijgen door middel van een besluit.

Inhoudelijk zal het uitvoeringsbesluit concreet een aantal aspecten moeten meenemen die momenteel vervat zitten in het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM.

10 Administratieve lasten

Er worden geen bijkomende administratieve lasten gecreëerd door het ontwerpdecreet ten laste van burgers of ondernemingen.

Aangezien wordt overgegaan tot codificatie van rechtspraak van het grondwettelijk hof creëert het ontwerpdecreet evenmin bijkomende administratieve lasten voor de Vlaamse Vervoermaatschappij.

11 Handhaving

Als uitzondering op de principiële bevoegdheid van de Raad van State, zal de jeugdrechtbank bevoegd zijn voor beroepen die door minderjarige overtreders bij wijze van hun ouders, voogden of personen die de minderjarige onder hun hoede hebben tegen lastens hen opgelegde administratieve geldboetes worden ingesteld.

Ondanks de omstandigheid dat de inrichting en de organisatie van de rechterlijke macht tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, zal het Vlaamse gewest de jeugdrechtbank als de ter zake bevoegde rechtelijke instantie kunnen aanduiden op grond van haar impliciete bevoegdheden (artikel 10 van de bijzonder wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen). De afdeling Wetgeving aanvaardt dat de gewesten op grond van hun impliciete bevoegdheden de jeugdrechtbank als bevoegd rechtscollege kunnen aanduiden (Adv.RvS nr. 45.923/3 bij het Decr.VI. van 8 mei 2009 betreffende toegangsverbod tot voertuigen van de VVM, BS 6 juli 2009) immers (i) is dit noodzakelijk voor de effectieve uitvoering van de gewestelijke bevoegdheid, (ii) leent de materie zich tot een gedifferentieerde regeling en (iii) is het effect van de maatregel op de federale bevoegdheid slechts marginaal. Bovendien is de jeugdrechtbank de meest geschikte rechterlijke instantie om de rechten van de minderjarige overtreder ten volle te kunnen beschermen.

12 Evaluatie

Door te voorzien in een beroepsmogelijkheid bij de jeugdrechtbank zal er steeds een rechterlijke toetsing mogelijk zijn door de jeugdrechtbank waardoor aldus een bijkomende garantie voor minderjarigen wordt voorzien.

Aan de mogelijkheid om een klacht in te dienen via andere kanalen zoals bijvoorbeeld de dienst administratieve boetes bij De Lijn, de klantendienst van De Lijn, de Vlaamse ombudsdienst, ... wordt niets gewijzigd.

13 Consultatie

Het standpunt van het Kinderrechtencommissariaat aangaande geplande wetswijzigingen werd ingewonnen

Het Kinderrechtencommissariaat liet zich positief uit over de decretale verankering van de rechtswaarborgen van minderjarigen. Het Kinderrechtencommissariaat vroeg bovendien om een decretale verankering van gedifferentieerde boetebedragen voor minderjarigen en om boetes voor overlast pas op te leggen vanaf 14 jaar. Het Kinderrechtencommissariaat uitte geen bezwaren tegen het opleggen van sancties aan (ouders van) minderjarigen die de leeftijd van 6 jaar hebben bereikt wegens het niet beschikken van een geldig vervoerbewijs.

Aan het advies van de Kinderrechtencommissariaat wordt zo goed mogelijk tegemoet gekomen:

1. De geplande wetswijzigingen komen tegemoet aan de vraag om de rechtswaarborgen voor minderjarigen decretaal te verankeren.

2. De gevraagde leeftijdsgrens wordt gerespecteerd in die zin dat boetes voor overlast pas vanaf de leeftijd van 14 jaar kunnen worden opgelegd.
3. Wat betreft de vraag om een differentiatie van de boetebedragen toe te passen, wordt er op gewezen dat het ontwerp van decreet de Vlaamse Regering machtigt om binnen de grenzen zoals bepaald door de decreetgever, het boetebedrag te bepalen. De Vlaamse regering dient zich evenwel te houden aan de maximumbedragen zoals bepaald door de decreetgever. Voor minderjarigen ligt dit maximumbedrag lager dan voor meerderjarigen.

14 Contactinformatie

Dieter Devaere
Bedrijfsjurist
Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn
Juridisch Beleid
Motstraat 20 - 2800 Mechelen
tel. 015 408 986
juridischediens@delijn.be

